

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce: **S. M.**, zast. JUDr. Vítězslavem Novákem, advokátem, se sídlem Šumperk, Zábřežská 27, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 19. 6. 1997, č. j. 2 Cao 260/96 – 116,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Advokátovi JUDr. Vítězslavu Novákovi, se sídlem Šumperk, Zábřežská 27, **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 1600 Kč , která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 25. 3. 1993, č. X, byl žalobci (dále „stěžovatel“) odňat žalovanou od 2. 4. 1993 plný invalidní důchod podle § 96 odst. 1 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, a současně mu byl od tohoto data přiznán podle § 37 téhož zákona již jen částečný invalidní důchod ve výši 1579 Kč měsíčně s odůvodněním, že podle posudku Posudkové komise Okresní správy sociálního zabezpečení v Šumperku (dále jen „OSSZ“) není stěžovatel nadále invalidní, ale jen částečně invalidní. Současně s odnětím invalidního důchodu bylo stěžovateli od téhož data odňato podle § 172 odst. 1 téhož zákona výchovné na tehdy nezletilé děti P. a L. M..

Proti tomuto rozhodnutí žalované podal stěžovatel včas opravný prostředek, v němž zejména namítal, že invalidní důchod mu byl přiznán vzhledem ke dvěma těžkým duševním chorobám, přičemž na jeho zdravotním stavu se od doby přiznání dávky nic nezměnilo a není zde tedy důvod pro její odnětí. Navrhoval zrušení napadeného rozhodnutí, neboť dovozoval nepřetržité plnění podmínek nároku na plný invalidní důchod.

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 19. 6. 1996, č. j. 18 Ca 131/93 – 57, rozhodnutí žalované potvrdil, neboť po zhodnocení provedeného dokazování dospěl k závěru, že stěžovatel ke dni vydání napadeného rozhodnutí, tj. 25. 3. 1993, již nebyl plně invalidní ve smyslu § 29 odst. 2 zák. č. 100/1988 Sb., byť se u něho nadále jednalo o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, který byl bezpečně prokázán již k datu 30. 10. 1978. Pro tento dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav byl nadále pouze částečně invalidní podle § 37 odst. 2 zák. č. 100/1988 Sb., neboť byl schopen vykonávat jen jiné než dosavadní zaměstnání s podstatně menšími požadavky na psychické schopnosti a v důsledku toho jeho výdělek podstatně poklesne. Nebyl tudíž schopen vykonávat své dosavadní zaměstnání strojevedoucího Ostravsko - karvinského revíru, oddělení dopravy. Krajský soud vycházel především z posudků Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR (dále jen PK MPSV) s pracovištěm v Hradci Králové ze dne 15. 2. 1994, 2. 3. 1994 a 6. 4. 1994, z nichž zjistil, že u stěžovatele se jedná o paranoidní schizofrenii v dlouhodobé remisi, bez léčby s lehkým defektem osobnosti. Tato skutečnost byla objektivizována dostupnou zdravotní dokumentací ošetřujícího lékaře a psychiatrickým vyšetřením MUDr. K. z Nemocnice s poliklinikou Zábřeh ze dne 6. 10. 1992. Takto bylo zjištěno paranoidní nastavení, malá spontaneita projevu, hypobulie, katedhymní myšlení, pokles energetického potenciálu a intenzívních aktivit, se zjevně narušenou sociabilitou. Komise vycházela z obsáhlé posudkové dokumentace, když stěžovatel se k dalšímu lékařskému psychiatrickému vyšetření přes opakované výzvy nikdy nedostavil; léky vysadil již 4 roky před jednáním komise. Dovídala, že při zjištěném zdravotním stavu je stěžovatel schopen vykonávat běžné dělnické práce na plný pracovní úvazek s využitím původní kvalifikace mechanika a opraváře kolejových vozidel v dílně (nikoliv v kolejišti), běžné manuální práce, např. jako údržbář, skladník, pracovník v nádvorní četě a podobně. Je předpoklad, že výkonem těchto zaměstnání nebude docházet k podstatnému zhoršování zdravotního stavu a zároveň bude splněna podmínka podstatného poklesu výdělku. Do doporučených zaměstnání může stěžovatel dojíždět. Proto posudková komise dospěla k závěru, že stěžovatel není invalidní podle § 29 odst. 2 zák. č. 100/1988 Sb., a je částečně invalidní podle § 37 odst. 2 téhož zákona v platném znění, protože pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav je schopen vykonávat jiné než dosavadní zaměstnání s podstatně menšími požadavky na psychické schopnosti a v důsledku toho jeho výdělek podstatně poklesl. Není však částečně invalidní podle § 37 odst. 3 uvedeného zákona, neboť dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav mu značně neztěžuje obecné životní podmínky ve smyslu přílohy č. 2 k vyhlášce č. 149/1988 Sb. (o provádění sociálního zabezpečení) v platném znění. Krajský soud vycházel dále též z doplňujícího posudku téže posudkové komise ze dne 22. 11. 1994, který byl vyžádán k ověření předpokladu zhoršeného zdravotního stavu stěžovatele. Z tohoto posudku vyplynulo, že v psychiatrické léčebně v Českém Šternberku, kam byl stěžovatel doporučen k hospitalizaci odborným psychiatrem MUDr. K.,

stěžovatel léčen nebyl – k léčbě se nedostavil. Ošetřující lékař stěžovatele MUDr. K. (zdravotní středisko Dubicko) sdělil, že po psychiatrické stránce nedošlo k podstatnému zhoršení zdravotního stavu stěžovatele; ten se lékařům vyhýbá a léčí se sám dle vlastního uvážení. Komise uzavřela, že z tohoto důvodu nemůže objektivně prokázat zhoršení zdravotního stavu stěžovatele a setrvává proto na obsahu i závěru svého posudku ze dne 6. 4. 1992 v plném rozsahu. Krajský soud rovněž vycházel z posudku Posudkové komise MPSV ČR, pracoviště v Ostravě ze dne 30. 4. 1996, z něhož vyplynulo, že dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav posuzovaného se rozvíjel ponenáhlu, s prvními příznaky paranoidity od rozvodu v roce 1977, bezpečně byl prokázán znaleckým posudkem primáře MUDr. F. Š. a prim. MUDr. B. ze dne 30. 10. 1978, který byl vypracován pro vyšetřovatele VB Karviná (citován v posudku prim. MUDr. N. a prim. MUDr. B. pro Okresní prokuraturu, oddělení vyšetřování Šumperk, ze dne 24. 8. 1986). Posudková komise se shodla v závěru s posudkem PK MPSV s pracovištěm v Hradci Králové, že v době vydání přezkoumávaného rozhodnutí žalované nebyl stěžovatel schopen výkonu dosavadního zaměstnání strojvedoucího OKR – doprava.

Krajský soud měl rovněž k dispozici rozsudek Okresního soudu v Olomouci ze dne 16. 9. 1987, sp. zn. Nc 1565/86, z něhož zjistil, že stěžovatel byl omezen v právní způsobilosti tak, že byl schopen samostatně činit veškeré právní úkony, kromě právních úkonů v oblasti pracovněprávní, kde není schopen samostatně uzavírat pracovní smlouvy a vykonávat zaměstnání, v němž by odmítnutí příkazu z chorobných příčin mohlo vést k ohrožení vlastního nebo cizího zdraví nebo ke značným hmotným škodám. Z usnesení Okresního soudu v Šumperku ze dne 7. 6. 1994 sp. zn. P 335/88 rovněž zjistil, že tento soud podle § 81 občanského soudního řádu zahájil řízení o změnu omezení způsobilosti k právním úkonům, případně o zbavení způsobilosti k právním úkonům stěžovatele. Z tohoto důvodu také ustanovil stěžovateli opatrovníka – pracovníci Krajského soudu v Ostravě.

Krajský soud v Ostravě se pak ztotožnil se závěry podaných posudků a uzavřel, že stěžovatel v době vydání napadeného rozhodnutí již nebyl plně invalidní a žalovaná tudíž nepochybila, když svým rozhodnutím stěžovateli invalidní důchod odňala, přičemž ve vztahu k dosavadnímu zaměstnání stěžovatele, za které považoval strojvedoucího OKR – dopravy uvedl, že doporučená zaměstnání údržbář, skladník, pracovník v nádvorní četě či dělník s využitím původní kvalifikace mechanika a opraváře kolových vozidel v dílně (nikoliv v kolejisti), nejsou zaměstnáními nepřiměřenými významu dosavadnímu zaměstnání.

Ve včas podaném odvolání proti tomuto rozsudku stěžovatel především namítal, že jeho zdravotní stav a pracovní schopnost nebyly správně posouzeny, posudková komise s ním nejednala (požadoval výslech členů komise) a dále uvedl, že je strojvedoucím z povolání s vysokou odborností doloženou technickými diplomy, takže doporučená zaměstnání jsou zcela nepřiměřená významu zaměstnání dosavadního. Vytýkal soudu, že odmítl provést řadu jím předložených důkazů a dále žádal, aby skutečnosti obsažené v rozsudku ohledně jeho osoby byly prokázány před soudem, neboť nikdy žádnou duševní chorobou netrpěl, ale byl zmrzačen lékařskými zásahy nařízenými soudem. Vytýkal soudu též celou řadu procesních pochybení a dovozoval, že mu nadále náleží invalidní důchod.

Vrchní soud v Olomouci rozsudkem ze dne 19. 6. 1997, č. j. 2 Cao 260/96 – 116, napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě potvrdil podle § 219 občanského soudního řádu (o. s. ř.), neboť jej shledal věcně správným a zákonným; krajský soud učinil ve věci správná a dostatečná zjištění, jeho rozhodnutí bylo věcně správné, stejně tak bylo správné i právní posouzení věci. Odvolací soud především zdůraznil, že krajský soud provedl rozsáhlé dokazování zaměřené na zjištění, zda k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí byl stěžovatel plně či pouze částečně invalidní. Poukázal na význam posudků komise Ministerstva práce a sociálních věcí pro přezkumné soudní řízení, jehož předmětem je dávka důchodového pojištění (sociálního zabezpečení) podmíněna nepříznivým zdravotním stavem, a konstatoval, že krajský soud správně vycházel z posudku, který vypracovala Posudková komise MPSV, pracoviště v Hradci Králové dne 15. 2. 1994, jakož i z doplňujících posudků téže komise ze dne 2. 3. 1994, 6. 4. 1994 a 22. 11. 1994, přičemž přihlédl též k doplňujícímu posudku Posudkové komise MPSV, pracoviště v Ostravě, který byl vypracován k vyloučení pochybností o správnosti stanovené klinické diagnózy. Zdůraznil, že posudková komise podala posudek na základě úplné zdravotní dokumentace stěžovatele a vypořádala se přesvědčivě se všemi jeho zdravotními potížemi. Přesvědčivost závěru nemůže zpochybnit ani skutečnost, zda se jejího jednání stěžovatel osobně zúčastnil či nikoliv, ač se tak již stalo bez důvodu nebo po omluvě. Posudková komise totiž měla k dispozici veškerou stěžovatelovu zdravotní dokumentaci, když stěžovatel, jak plyne z posudku příslušných orgánů sociálního zabezpečení v průběhu pobírání dávky sociálního zabezpečení, byl pravidelně lékařsky vyšetřován a vývoj stěžovatelova onemocnění je bohatě dokladován. Stěžovatel sám nepředložil žádný důkaz, který by z lékařského hlediska zpochybňoval závěry, jež posudková komise učinila, přičemž odvolací soud zdůraznil, že tyto jsou v naprostém logickém souladu s charakteristikou vývoje stěžovatelova onemocnění, zejména pokud jde o závěr komise o konstatování postupné stabilizace až mírného zlepšení stěžovatelova zdravotního stavu od doby přiznání plného invalidního důchodu. V tomto směru totiž odvolací soud z posudkového spisu ověřil, že podle protokolu o jednání bývalého ONV Šumperk z 18. 11. 1986 byla u stěžovatele stanovena diagnóza paranoia persekutoria et kverulans se závěrem, že stěžovatel není schopen výkonu jakéhokoliv soustavného zaměstnání a je tudíž plně invalidní. Rozhodnutím předchůdce žalované – ÚDZ v Praze ze dne 1. 6. 1987 byl stěžovateli přiznán od 1. 3. 1987 invalidní důchod ve výši 1673 Kč a výchovné na 2 děti ve výši 650 Kč. Důchod byl vypočítán při započtení 38 roků zaměstnání (včetně doby dopočtené) ve 3. pracovní kategorii a 4 roků ve 2. pracovní kategorii. Z dalšího protokolu o jednání ONV Šumperk z 3. 11. 1987 bylo zjištěno, že stěžovatel je nadále plně invalidní pro paranoidní psychózu léčenou ve stádiu defektu, když počáteční floridní příznaky v podobě paranoidity se podařilo intenzivní léčbou zvládnout – převládá v klinickém obraze defekt s dezintegrací osobnosti. Z posudku OSSZ Šumperk ze dne 6. 11. 1990 zjistil odvolací soud, že stěžovatel je nadále invalidní pro diagnózu paranoidní schizofrenie s lehčím defektem, dříve hodnocenou jako paranoia. Dne 3. 12. 1991 vydala OSSZ v Šumperku rozhodnutí o tom, že stěžovatel je občanem se změněnou pracovní schopností, přičemž jeho zdravotní stav, byť dlouhodobě nepříznivý, umožňuje uplatnit zachovanou pracovní schopnost v rámci pracovní rehabilitace. Dne 29. 5. 1992 Posudková komise MPSV, pracoviště v Ostravě, uvedla, že stěžovatel je občanem se změněnou pracovní schopností, když jeho dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav mu umožňuje uplatnit zachovanou pracovní schopnost v rámci pracovní rekvalifikace, přestože je občanem invalidním a jeho onemocnění bylo

charakterizováno jako paranoidní schizofrenie v remisi s lehčím defektem s tím, že v minulosti byl léčen pro masivní halucinatorně paranoidní syndrom – v současné době orientovaný, lucidní, intelektové funkce v širší normě, myšlení logické bez prokázaných poruch. Podle názoru této komise byl stěžovatel schopen započít s pracovní rehabilitací a vykonávat soustavné zaměstnání bez nadměrné psychické náročnosti mimo rizikové provozy v denních směnách, například v údržbě budov, skladech, při obsluze jednoduchých strojních zařízení a podobně, aniž by pracovním zařazením docházelo ke zhoršování zdravotního stavu. Komise potvrdila závěr OSSZ v Šumperku ze dne 28. 11. 1991, že stěžovatel je schopen pracovního pokusu, nikoliv však ve svém původním zaměstnání strojvedoucího OKR, avšak v jiných doporučených zaměstnáních, jako opraváře kolových vozidel, prací montážních, opravářských a podobně. Podle protokolu o jednání OSSZ v Šumperku ze dne 13. 11. 1992 nebyl již stěžovatel posouzen jako plně invalidní, ale jen částečně invalidní podle § 37 odst. 2 písm. b) zák. č. 100/1988 Sb. pro diagnózu paranoidní schizofrenie v remisi s lehkým defektem. Bylo konstatováno, že došlo k takové stabilizaci zdravotního stavu, která stěžovateli umožňuje vykonávat soustavné zaměstnání méně kvalifikované, než je práce strojvedoucího, v plném pracovním úvazku, bez nebezpečí vážného zhoršení zdravotního stavu s využitím původní kvalifikace mechanika a opraváře kolejových vozidel, při němž dojde k podstatnému poklesu výdělku. Vrchní soud v Olomouci připomněl též, že posudková komise měla k dispozici posudky vypracované MUDr. K. K. z 21. 1. 1993 a 11. 3. 1993, které byly vypracovány za účelem zjištění, zda bylo zákonné uložení ochranného léčení stěžovatele, respektive zda se u něho jednalo o chorobu nebo poruchu a zda šlo o nepřičetnost. Závěr byl takový, že v době, ke které se znalec věcí zabýval, nebyla zcela vyloučena práce strojvedoucího. Tento posudek tudíž v žádném případě nevyvrátil závěr posudkových komisí a nebyl s nimi ani v rozporu, pokud jde o zdravotní stav stěžovatele, charakterizovaný jako částečná invalidita. K námitce stěžovatele, že krajský soud nevyslechl členy posudkové komise, odvolací soud uvedl, že posudková komise je orgán kolektivní a pro soudní řízení jsou významné závěry tohoto orgánu, přičemž není žádný důvod pro to, aby byl vyslýchán každý jednotlivý člen této komise, když pro takový postup není žádný zákonný podklad. Skutečnost, že stěžovatel nebyl přítomen jednání komise, nezakládá důvod pochybovat o správnosti podaného posudku, neboť nikde není stanovena jako nezbytná podmínka platnosti posudku přítomnost posuzovaného občana. V daném případě posudková komise měla k dispozici veškerou obsáhlou dokumentaci stěžovatele, zvala jej k jednání komise, ten se však omluvil. Odvolací Vrchní soud v Olomouci proto uzavřel, že odvolání stěžovatele proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 6. 1996, č. j. 18 Ca 131/93 – 57, nebylo důvodné.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel prostřednictvím Krajského soudu v Ostravě včas dovolání, v němž především namítal, že mu byl plný invalidní důchod odňat neoprávněně. Navrhoval, aby rozsudek Vrchního soudu v Olomouci, jakož i rozsudek Krajského soudu v Ostravě byly zrušeny a věc vrácena k dalšímu řízení. Požadoval, aby mu byl navrácen plný invalidní důchod od data jeho odnětí.

Krajský soud v Ostravě vyzval stěžovatele k odstranění vad dovolání a poučil jej současně, že v řízení dovolacím musí být zastoupen ve smyslu § 241 odst. 2 věta druhá o. s. ř. advokátem, nemá-li sám předepsané právnické vzdělání. Poučil jej též, jakým způsobem je nutno dovolání doplnit. V reakci na stěžovatelovo podání,

v němž požádal soud o ustanovení advokáta, vydal Krajský soud v Ostravě dne 7. 10. 1997, č. j. 18 Ca 131/93 – 758, usnesení, jímž stěžovateli pro dovolací řízení ustanovil zástupcem advokáta JUDr. Vítězslava Nováka z advokátní kanceláře v Šumperku, Zábřežská č. 27. V doplnku dovolání, sepsaného ustanoveným zástupcem, stěžovatel znovu namítá, že se neztotožňuje se závěry Krajského soudu v Ostravě, které byly potvrzeny rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 19. 6. 1997, sp. zn. 2 Cao 260/96, jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí odpůrce ze dne 25. 3. 1993, č. X, o odnětí invalidního důchodu stěžovateli od 2. 4. 1993 a jímž mu byl současně od téhož data přiznán částečný invalidní důchod. Stěžovatel navrhuje, aby rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 19. 6. 1997, sp. zn. 2 Cao 260/96, jímž byl potvrzen zmíněný rozsudek Krajského soudu v Ostravě, byl zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení. Věc byla poté předložena dne 4. 2. 1998 Nejvyššímu soudu České republiky k rozhodnutí o dovolání. Nejvyšší soud z různých procesních příčin vrátil opakovaně spis Krajskému soudu v Ostravě (celkem 4x) k provedení úkonů potřebných k objasnění přípustnosti dovolání. Do dne účinnosti zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), tj. do 1. 1. 2003, o stěžovatelově dovolání nerozhodl, a proto ve smyslu § 132 s. ř. s. převzal věc k dokončení Nejvyšší správní soud. Podle přechodného ustanovení § 129 odst. 4 s. ř. s. totiž platí, že bylo-li přede dnem nabytí účinnosti zákona č. 150/2002 Sb., proti rozhodnutí vrchního soudu o odvolání proti rozhodnutí krajského soudu o opravném prostředku podáno dovolání, a nebylo o něm rozhodnuto do dne účinnosti uvedeného zákona, dokončí řízení Nejvyšší správní soud podle ustanovení části třetí hlavy třetí, dílu prvního s. ř. s. (o dovolání rozhodne jako o kasační stížnosti). Účinky procesních úkonů v těchto řízeních učiněných zůstávají zachovány a posoudí se přiměřeně podle ustanovení soudního řádu správního.

Nejvyšší správní soud, jemuž byla věc předložena Krajským soudem v Ostravě dne 11. 4. 2006, se tedy nejdříve zabýval otázkou, jestli je oprávněn posoudit přípustnost dovolání proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci z hlediska ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu, o němž by příslušelo rozhodnout Nejvyššímu soudu ČR, pokud by ji stihl rozhodnout do dne nabytí účinnosti soudního řádu správního, jímž byl současně zřízen i Nejvyšší správní soud, jakožto vrcholný soudní orgán ve věcech patřících do pravomoci soudu ve správním soudnictví (tam spadá i přezkum rozhodnutí správních orgánů ve věcech důchodového pojištění, popřípadě sociálního zabezpečení). V dané věci totiž dovolání směřovalo proti rozsudku odvolacího soudu, jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu I. stupně a v takovýchto případech je (bylo) dovolání přípustné jen dospěje-li dovolací soud k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Nejvyšší správní soud je názoru, že k tomuto posouzení je oprávněn (v dané věci byl oprávněn) pouze Nejvyšší soud ČR, takže i za situace, pokud by dovolání bylo tímto soudem shledáno z hlediska § 237 odst. 1 písm. c) nepřipustným, není k takové úvaze oprávněn Nejvyšší správní soud a bez dalšího musí vycházet z toho, že ve smyslu § 129 odst. 4 s. ř. s. je třeba dovolání posoudit jako kasační stížnost a rozhodnout o ní podle soudního řádu správního, tedy zákona č. 150/2002 Sb.

Nejvyšší správní soud proto napadený rozsudek přezkoumal v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout

z úřední povinnosti a pro něž by se mohl od důvodů či rozsahu kasační stížnosti odchýlit. Kasační stížnost pak neshledal důvodnou.

Nutno předeslat, že po předložení věci Nejvyššímu správnímu soudu bylo účastníkům řízení zasláno poučení o složení senátu, který bude o kasační stížnosti stěžovatele rozhodovat. Přípisem ze dne 22. 8. 2006 sdělil zástupce stěžovatele JUDr. Vítězslav Novák, že stěžovatel namítá podjatost všech tří soudců 4. senátu Nejvyššího správního soudu, tedy JUDr. Nygrínové, JUDr. Turkové a JUDr. Průchy. Tato námitka byla doplněna takřka nečitelným podáním stěžovatele, v němž vyslovuje názor, že u téhož soudu je pod sp. zn. 1 Ads 3/2003 vedeno řízení v senátu JUDr. Žiškové, JUDr. Baxy a JUDr. Mazance, věc není doposud skončena a obě řízení by tedy měla být spojena, aniž by došlo k porušení zákazu odnětí věci zákonnému soudci. Spolu s tímto podáním předložil stěžovatel současně část usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Ads 3/2003 – 101, ze dne 26. 6. 2003.

O vznesené námitce podjatosti rozhodl jiný senát Nejvyššího správního soudu usnesením ze dne 20. 9. 2006, č. j. Nao 30/2006 – 202, tak, že soudci Nejvyššího správního soudu JUDr. Dagmar Nygrínová, JUDr. Marie Turková a JUDr. Petr Průcha nejsou vyloučeni z projednávání a rozhodování kasační stížnosti (původně dovolání), vedené pod sp. zn. 4 Ads 46/2006, proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 19. 6. 1997, sp. zn. 2 Cao 260/96. S poukazem na ustanovení § 8 odst. 1 věty druhé s. ř. s. dospěl totiž k závěru, že taková námitka není důvodná, neboť vyloučení by mohli být tito soudci z projednávání a rozhodování věci jen tehdy, pokud by se již dříve podíleli v rámci správních orgánů či na jiné úrovni soudní soustavy na rozhodování konkrétní projednávané věci, v níž je podjatost namítána. Tak tomu ovšem v posuzovaném případě není, přičemž není na závadu, pokud všichni soudci pojednávali v minulosti jiné právní věci, v nichž byl stěžovatel účasten. Pokud pak má být důvodem podjatosti naopak to, že o jiné stěžovatelově věci jednal či jedná 1. senát Nejvyššího správního soudu, ani to nemůže být důvodem podjatosti soudců senátu čtvrtého. Navíc tyto důvody údajné podjatosti může soud rozhodující o námitce pouze dovozovat, neboť stěžovatelovo podání není natolik čitelné, aby mohl být předpoklad o důvodech, pro něž podjatost namítá, postaven na jisto. Jiný důvod podjatosti pak vzhledem k obsahu soudního spisu a vyjádření soudců, kteří uvedli, že k uvedené věci, ani k účastníkům řízení a jejich zástupcům nemají žádný vztah (žádnou z těchto osob neznají) stěžovatele znají jen z úředního styku, pak nepřichází v úvahu.

O stěžovatelově kasační stížnosti v jeho věci důchodové tudíž nadále rozhoduje 4. senát Nejvyššího správního soudu. Jelikož z úředního styku – jiných věcí stěžovatele vedených u Nejvyššího správního soudu, bylo známo, že u Okresního soudu v Šumperku je vedeno řízení o omezení, případně zbavení způsobilosti stěžovatele S. M. k právním úkonům, vyžádal si Nejvyšší správní soud spis od jmenovaného soudu spis sp. zn. 40 P 335/88, z něhož zjistil, že rozsudkem ze dne 15. 2. 2007, č. j. 40 P 335/88 – 999, bylo řízení (zahájené usnesením téhož soudu ze dne 7. 6. 1994, č. j. P 335/88-101, o omezení způsobilosti k právním úkonům, případně o zbavení způsobilosti k právním úkonům S. M., nar. X), zastaveno a současně byl zamítnut návrh stěžovatele, podaný u Okresního soudu v Šumperku dne 11. 5. 2000, jímž se domáhal zrušení rozsudku Okresního soudu v Olomouci, č. j. Nc 1565/86-42, (17 Sen 16/87) dle ustanovení § 190 občanského soudního

řádu. Dále bylo rozhodnuto (výrokem III.), že soud ponechává omezení S. M. ve způsobilosti k právním úkonům tak, jak bylo rozhodnuto rozsudkem Okresního soudu v Olomouci ze dne 16. 9. 1987, č. j. Nc 1565/86 – 42 (17 Sen 16/87), tak, že tento je schopen samostatně činit veškeré právní úkony, kromě právních úkonů v oblasti pracovněprávní, kde není schopen samostatně uzavírat pracovní smlouvy a vykonávat zaměstnání, ve kterém by odmítnutí příkazu z chorobných příčin mohlo vést k ohrožení vlastního nebo cizího zdraví, nebo ke značným hmotným škodám. Uvedený rozsudek byl napaden odvoláním stěžovatele (vyjma odst. 1 výroku). Odvolací Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 21. 7. 2007, č. j. 13 Co 371/2007 – 1126, rozsudek Okresního soudu v Šumperku v napadené části potvrdil. Odvolání stěžovatele neshledal důvodným, neboť jak správně dovodil okresní soud v odůvodnění napadaného rozsudku, bylo v řízení znaleckým dokazováním prokázáno, že S. M. již v roce 1988 trpěl duševní poruchou, která není jen přechodného rázu, tzv. *paranoia persecutoria et querulans* s tím, že tato porucha ovlivňuje jeho volné a rozpoznávací schopnosti potud, že v oblasti pracovněprávní není jmenovaný schopen rozpoznávat své zájmy v souvislosti s pracovními smlouvami na zaměstnání, v němž by odmítnutí příkazu z chorobných příčin mohlo vést k ohrožení vlastního nebo cizího zdraví nebo ke značným škodám. Správnost takto tehdy posouzeného a takto prokázaného skutkového stavu byla potvrzena i v současném řízení znaleckým posudkem a výpovědí znalce MUDr. L. H., CSc., se závěrem, že S. M. trpí nadále duševní poruchou, pro kterou již byl omezen ve způsobilosti k právním úkonům, a to poruchou trvalého charakteru, která se projevuje formou bludů, pronásledování, bránění se útokem (dříve *paranoia persecutoria et querulans*). Jelikož jeho duševní nemoc je neléčená, postupně progreduje, bludy mohutní, jeho chování se stává neadekvátní, kverulace je chorobná, jmenovaný se stává negativističtější a agresivnější. Krajský soud uzavřel, že na základě takto provedeného dokazování není možno učinit jiný právní závěr, než učinil okresní soud, když ani v nejmenším nevznikly pochybnosti, že by v době předcházejícího řízení o způsobilosti k právním úkonům stěžovatele, nebyly podmínky pro omezení způsobilosti k právním úkonům v provedeném rozsahu, které nadále trvá.

S ohledem na zjištění, že stěžovatel je nadále omezen ve způsobilosti k právním úkonům v rozsahu výše popsaném, není zbaven způsobilosti k právním úkonům či omezen ve způsobilosti jednat se soudy, pokračoval Nejvyšší správní soud v řízení o podané kasační stížnosti. Ještě před vlastním rozhodnutím o ní, se musel zabývat podáním stěžovatele ze dne 16. 11. 2006, v němž nesouhlasí s tím, aby byl nadále zastoupen advokátem JUDr. Vítězslavem Novákem a žádá zrušení tohoto zastoupení. Toto jeho podání navazuje na přípis ze dne 7. 11. 2006, v němž brojí proti zastoupení JUDr. Vítězslavem Novákem a žádá, aby jeho zástupcem byl ustanoven JUDr. Tomáš Sokol, advokát se sídlem v Praze, Sokolská třída 60. Znovu navrhuje, aby v jeho důchodové věci bylo rozhodnuto v senátě 1. Nejvyššího správního soudu, ve složení JUDr. Žišková, JUDr. Baxa a JUDr. Mazanec, který rozhoduje věc sp. zn. 1 Ads 3/2003, tedy věc důchodovou, přičemž nelze vést dvojí řízení, jinak jde o odnětí věci zákonem soudu.

K otázce návrhu stěžovatele na zrušení zastoupení advokátem JUDr. Vítězslavem Novákem Nejvyšší správní soudu připomíná, že podle § 35 odst. 7 s. ř. s. může navrhovateli (v tomto případě je jím stěžovatel v řízení o kasační stížnosti),

u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Vzhledem k tomu, že v řízení o kasační stížnosti je zastoupení advokátem povinné (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), je pro posouzení podmínek zastoupení potřebné toliko zjištění předpokladů stěžovatele na osvobození od soudních poplatků. Smyslem ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. je poskytnutí faktické a odborně fundované ochrany práv osobě, která by jinak měla být osvobozena od soudních poplatků, neboť jen tak lze ve kvalifikovaných případech dosáhnout v zásadě rovnosti, jež se promítá v zákonem výslovně vyjádřené zásadě rovného postavení účastníků podle § 36 odst. 1 s. ř. s. Má-li být tímto ustanovením založeno konkrétní subjektivní právo stěžovatele na odborné zastoupení osobou s právníkym vzděláním v řízení před soudem, pak toto právo je toliko právo na zástupce, jímž může být i advokát, nikoliv však právo na konkrétního zástupce, kterého osoba navrhuje ustanovení, ve svém návrhu označuje. Ustanovil-li krajský soud stěžovateli zástupce z řad advokátů působících v obvodu krajského soudu, v němž bydlí stěžovatel, a opřel-li za tohoto stavu svůj závěr o ustanovení zástupce o důvod spočívající v procesní ekonomii, pak tak učinil zcela v souladu s právní úpravou. Ostatně stěžovatel v době ustanovení JUDr. Vítězslava Nováka zástupcem ničeho proti tomuto postupu soudu nenamítal. Pokud jde o konkrétní náplň povinností, jež ustanovenému zástupci napadené usnesení přineslo, pak je do budoucna závislá na aktuálních potřebách, jež po dobu trvání takového zastoupení vyplynou z pokynů stěžovatele, tak ze strany soudu, přitom budou záviset na procesním vývoji sporu. U probíhajícího soudního sporu, v němž je zástupce soudem ustanoven, činil stěžovatelův zástupce veškeré potřebné úkony, ať již na pokyn stěžovatele (např. dne 22. 8. 2006 vznesená námitka podjatosti soudců 4. senátu Nejvyššího správního soudu), tak i v pokynu soudu – doplnění dovolání (kasační stížnosti). Stěžovatel ostatně nenamítá nic, v čem by jeho zástupce měl povinnost činit úkony vyplývající ze zastoupení porušit. Za tohoto stavu, uváží-li soud, že v rámci zastoupení stěžovatele přichází v úvahu nahlížení do soudního spisu, event. i do správního spisu, který se po dobu řízení před soudem nachází u tohoto soudu, pak není řešením nelogickým ustanovit stěžovateli zástupce z obvodu soudu, kde je řízení vedeno. Proto návrh stěžovatele na zrušení zastoupení a ustanovení jeho zástupcem jiného advokáta z obvodu jiného krajského soudu neshledal Nejvyšší správní soud důvodným.

Pokud jde o stěžovatelův požadavek, aby věc projednal 1. senát zdejšího soudu, tak nezbyvá než odkázat na výše již citované usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 9. 2006, č. j. Nao 30/2006 - 202, v němž se s touto námitkou jiný senát zdejšího soudu již vypořádal. K tomu nutno pro úplnost dodat, že 1. senát zdejšího soudu dne 26. 6. 2003, č. j. 1 Ads 3/2003 - 101, vydal usnesení, jímž odmítl kasační stížnost stěžovatele proti rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne 3. 6. 1999, č. j. 2 Cao 58/99 - 65. Z obsahu tohoto usnesení vyplývá, že stěžovatel podal návrh u Krajského soudu v Ostravě dne 1. 8. 1997 na obnovu řízení v jeho věci důchodové, tedy ve věci, v níž byl vydán rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 6. 1996, sp. zn. 18 Ca 131/1993, potvrzený rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci sp. zn. 2 Cao 260/96. Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 28. 8. 1997, č. j. 20 Ca 222/97 - 9, řízení o návrhu na obnovu zastavil podle § 104 odst. 1 o.s. ř. s tím, že nejsou dány podmínky řízení, neboť obnova řízení je oprávným prostředkem podle části čtvrté hlavy druhé o. s. ř. a ustanovení § 250 odst. 2 a § 246c o. s. ř. podání návrhu na obnovu řízení ve věcech správního soudnictví vylučují. Vrchní soud v Olomouci usnesením ze dne 16. 1. 1998, č. j. 2 Cao 185/97 - 24, rozhodnutí

krajského soudu jako věcně správné potvrdil. Stěžovatel proti tomuto rozhodnutí podal dovolání, přičemž Nejvyšší soud usnesením ze dne 10. 1. 1998, č. j. 30 Cdo 947/98 – 47, rozhodnutí soudů obou stupňů zrušil a věc vrátil Krajskému soudu v Ostravě k dalšímu řízení. Své rozhodnutí odůvodnil tím, že ve shodě s oběma soudy sice dovedl, že ve věcech důchodového zabezpečení není návrh na obnovu řízení přípustný, poukazoval však na § 234 odst. 1 o. s. ř. a shledal pochybení soudů obou stupňů v tom, že řízení bylo zastaveno, ačkoliv bylo namíste návrh na obnovu řízení zamítnout. Krajský soud v Ostravě pak usnesením ze dne 21. 1. 1999, č. j. 20 Ca 3/99 - 50, návrh na obnovu řízení zamítl. Ve shodě s právním názorem Nejvyššího soudu zamítavé rozhodnutí odůvodnil odkazem na ustanovení § 250s odst. 1 o. s. ř. podle něhož nejsou ve správním soudnictvím přípustné opravné prostředky proti rozhodnutí soudu, vyjma odvolání a dovolání proti rozhodnutí ve věcech důchodového zabezpečení a není přípustná obnova řízení ve věcech důchodového zabezpečení. S odkazem na ustanovení § 234 o. s. ř., v případě nepřipustného návrhu soud takový návrh zamítne. K odvolání stěžovatele Vrchní soud v Olomouci usnesením ze dne 3. 6. 99, č. j. 2 Cao 58/99 – 65, rozhodnutí soudu I. stupně potvrdil, když dovedl, že krajský soud postupoval ve shodě se závazným názorem Nejvyššího soudu. Proti rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne 3. 6. 1999 podal stěžovatel dne 10. 6. 1999 dovolání, o němž Nejvyšší soud nestihl do konce roku 2002 rozhodnout a věc přešla na Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 129 odst. 4 s. ř. s. Nejvyšší správní soud dokončil řízení podle ustanovení části třetí hlavy třetí dílu prvního s. ř. s. (tj. řízení o kasační stížnosti) s tím, že účinky procesních úkonů zůstávají zachovány. Kasační stížnost poté odmítl, neboť podání žádné dovolací důvody konkrétně vymezené ve vztahu k okruhu dovolacích důvodů podle § 241 odst. 2 o. s. ř. neobsahovalo, vzdor poučení o následcích takového jednání, jímž vady dovolání nebudou odstraněny. S ohledem na ustanovení § 129 odst. 4, proto Nejvyšší správní soud za přiměřeného použití § 137 odst. 5 ve spojení s § 120 s. ř. s. kasační stížnost odmítl.

Z uvedeného je patrné, že 1. senát Nejvyššího správního soudu se zabýval ve vztahu ke stěžovateli pouze výše uvedenou procesní věcí, přičemž řízení před ním bylo skončeno již 26. 6. 2003. Návrh stěžovatele na spojení věcí není z tohoto důvodu namíste.

Nejvyšší správní soud poté přezkoumal napadený rozsudek Vrchního soudu v Olomouci a kasační stížnost neshledal důvodnou.

Jakkoliv to stěžovatel v kasační stížnosti výslovně neuvádí, lze z jejího obsahu dovést, že se dovolává důvodu kasační stížnosti vymezeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudy obou stupňů, pokud dospěly k závěru, že k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí žalované již nesplňoval podmínky plné invalidity ve smyslu § 29 odst. 2 zákona č. 100/1988, ale toliko invalidity částečné podle ustanovení § 37 odst. 2 téhož zákona. Tuto námitku stěžovatele neshledal Nejvyšší správní soud důvodnou.

Nutno uvést, že nesprávné posouzení právní otázky soudem v předchozím řízení spočívá v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, nebo je aplikován správný právní závěr, ale ten je nesprávně vyložen. Takového pochybení se Vrchní soud v Olomouci ani Krajský soud v Ostravě nedopustily.

Podle přechodného ustanovení § 129 odst. 2 s. ř. s. řízení o opravných prostředcích podaných před dnem účinnosti tohoto zákona v níž soud nerozhodl do dne nabytí účinnosti tohoto zákona (s. ř. s.), se dokončí v řízení podle ustanovení části třetí hlavy druhé v dílu prvního tohoto zákona. Část třetí hlava druhá díl první soudního řádu správního zahrnuje ustanovení §§ 65 až 78, tedy i ustanovení § 75 odst. 1, podle něhož vychází soud při přezkoumání rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Jde totiž o kasační kontrolu správního rozhodnutí soudem, a proto je pro soud rozhodující objektivně existující skutkový stav v době, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí. Soud zkoumá, zda zjištěný skutkový stav skýtá oporu výroku, v daném případě výroku o odnětí plného invalidního důchodu, z hlediska požadavků zákona, a zda může takto zjištěný stav obstát, či vyžaduje obsáhlé nebo zásadní doplnění. K tomu nutno uvést, že obsahově obdobné ustanovení obsahoval i občanský soudní řád v části páté, platné pro správní soudnictví do data nabytí účinnosti soudního řádu správního tedy do 31. 12. 2002. Podle § 250i o. s. ř. (použitelného pro řízení o opravných prostředcích podle § 250e odst. 2 a násl. o. s. ř.) je pro soud při přezkoumání zákonnosti rozhodnutí správního orgánu rozhodující skutkový stav, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí. Ostatně tato zásada byla již vyjádřena v napadeném rozsudku Vrchního soudu v Olomouci. Šlo o zásadu platící speciálně pro správní soudnictví, která vylučovala, aby při přezkoumání věci bylo postupováno podle skutkového stavu v době vydání rozsudku, jak se zřejmě domníval stěžovatel, jak lze dovodit z některých jeho špatně čitelných podání. Tato zásada má za následek, že soud nemůže přihlížet ke změnám zdravotního stavu, k nimž dojde po datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí, ledaže by podle poznatků lékařské vědy vyšlo v průběhu přezkumu najevo, že takové změny zde byly i v době rozhodné.

V projednávané věci jde o přezkumné řízení soudní, jehož předmětem je dávka důchodového pojištění podmíněná dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem. Toto řízení je specifické v tom, že je v něm vyžadován zákonem předepsaný důkaz, jímž je ve smyslu § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. (o organizaci a provádění sociálního zabezpečení) posudek posudkové komise MPSV. Rozhodnutí o nároku na takovou dávku je totiž závislé na odborném lékařském posouzení. Uvedená komise je přitom oprávněna nejen k celkovému posouzení zdravotního stavu a dochované pracovní schopnosti pojištěnce, ale také i k zaujetí posudkových závěrů o invaliditě (částečné invaliditě), jejím vzniku, dalším trvání či zániku, třebaže v oblasti rozhodování o těchto nárocích jsou pojmy invalidity či částečné invalidity především pojmy právními. Nicméně posudek této komise soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v době, kdy o věci rozhodoval Krajský soud v Ostravě a Vrchní soud v Olomouci v § 132 o. s. ř., tedy podle své úvahy, každý důkaz jednotlivě a všechny jejich vzájemné souvislosti, přičemž pečlivě přihlíží ke všemu, co za řízení vyšlo najevo. Nevzbuzuje-li posudek uvedené komise z hlediska jeho přesvědčivosti a úplnosti žádnou pochybnost a nejsou-li v řízení zjišťovány ani jiné skutečnosti, jimiž by správnost posudku byla zpochybňována, je zpravidla v řízení důkazem stěžejním. Ze zmíněné zákonné úpravy vyplývá význam posudků uvedených komisí pro přezkumné soudní řízení, kladoucí na obsah posudku, jeho náležitosti a posudkové závěry požadavky odpovídající tomuto významu. Zejména tu vystupuje do popředí požadavek úplnosti posudku a posléze nezbytnost přesné formulace posudkových závěrů, odpovídající zákonem vymezeným pojmům.

Krajský soud v Ostravě tudíž nepochybil, pokud v projednávané věci za účelem posouzení zdravotního stavu a dochované pracovní schopnosti stěžovatele vyžádal posudek posudkové komise MPSV ČR.

Posudková komise, pracoviště v Hradci Králové, předně zpracovala posudky v řádném složení za účasti lékaře specialisty – psychiatra (při dalším jednání komise byl přítomen též odborný neurolog a ortopéd), a zejména po studiu a vyhodnocení rozsáhlé zdravotní dokumentace obsahující výsledky opakovaných přeshetření stěžovatelova zdravotního stavu. Jednalo se především o spisovou dokumentaci Okresní správy sociálního zabezpečení v Šumperku a lékařských nálezů v ní založených, dále zdravotní dokumentaci MUDr. K. ze zdravotního střediska Dubicko, jakož i znalecký posudek psychiatrický, na jehož základě byl stěžovatel omezen ve způsobilosti k právním úkonům a posléze též odborné vyjádření psychiatrického oddělení Nemocnice s poliklinikou v Zábřehu na Moravě. Posudková komise předně shledala, že v době rozhodné byl u stěžovatele nadále přítomen dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, podmíněný výše již zmíněnou duševní poruchou trvalého rázu, diagnostikovanou jako paranoidní psychóza, resp. paranoidní schizofrenie v dlouhodobé remisi, bez léčby s lehkým defektem osobnosti. Tato skutečnost byla objektivně prokázána dostupnou zdravotní dokumentací ošetřujícího lékaře a psychiatrickým vyšetřením NsP v Zábřehu ze dne 6. 10. 1992, kde bylo zjištěno paranoidní nastavení, malá spontaneita projevu, pokles energetického potenciálu a intenzí aktivity se zjevně narušenou socialibilitou. Další psychiatrické léčení stěžovatel odmítal. Psychiatr MUDr. K. K. z NSP v Zábřehu na Moravě uvedl, že původně byl průběh ambulantní léčby u stěžovatele bezproblémový, pro zjištění vedlejších účinků podávané medikace, jako je útlum, únava, potíže pohybového ústrojí apod., byla změněna léčba, avšak pacient zřejmě léky neužíval. Jeho ústředním problémem bylo přesvědčení, že je poškozován psychiatrickým léčením. V doplňujícím posudku posudková komise uvedla, že ošetřující lékař stěžovatele MUDr. K. po psychiatrické stránce podstatné zhoršení zdravotního stavu u stěžovatele neshledal, takže zdravotní stav lze označit za příznivě stabilizovaný. Posudková komise MPSV ČR v Ostravě v posudku ze dne 30. 4. 1996, za přítomnosti odborného psychiatra prim. MUDr. L. K., uvedla, že dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav posuzovaného se podle lékařské dokumentace rozvíjel ponaáhlu, s prvními projevy paranoidity od rozvodu v roce 1977, bezpečně byl prokázán znaleckými posudky z roku 1978. V době vydání rozhodnutí ČSSZ nebyl posuzovaný schopen výkonu dosavadního zaměstnání strojevedoucího OKR doprava. Připojila se k závěrům posudku posudkové komise MPSV v Hradci Králové.

Nejvyšší správní soud si poté ještě k námitkám v kasační stížnosti stěžovatele vyžádal výše již zmíněný rozsudek Okresního soudu v Šumperku ze dne 15. 2. 2007, č. j. 40P 335/88 – 999, z něhož zjistil, že soud řízení o změnu způsobilosti k právním úkonům stěžovatele zahájil dne 7. 6. 1994 podle § 81 o. s. ř., a to z podnětu Okresního státního zastupitelství v Šumperku. Tento podnět byl doložen revizní zprávou České lékařské komory ze dne 7. 3. 1994, podle níž je stěžovatel osoba bez náhledu na své onemocnění, nevyvážená psychopatická osobnost, trpící duševním onemocněním, která bez léčby není schopna adekvátně a plně se o sebe starat a může jednat i ke své škodě. Soud zjistil ze znaleckého posudku znalce z oboru psychiatrie MUDr. L. H., CSc., ze dne 27. 5. 2006, že duševní onemocnění je trvalého rázu s pokračující progresí; projevuje se tvorbou bludů, pronásledování, bránění se útokem, kverulací, negativismem, agresivitou a

ztrátou náhledu chorobnosti a autokritiky. Dospěl k závěru, že stěžovateli jeho zdravotní stav nadále brání samostatně činit právní úkony v oblasti pracovněprávní tak, jak bylo vymezeno již v původním rozhodnutí soudu z roku 1988. Tento závěrem potvrdil i Krajský soud v Ostravě v rozsudku ze dne 21. 8. 2007, sp. zn. 13 Co 371/2007.

O správnosti a úplnosti klinické diagnózy stěžovatelova onemocnění není tedy žádných pochyb a posudkové orgány z ní při zaujetí svých posudkových závěrů také vycházely. Uvedené závěry nejsou ani v rozporu s obsahem lékařských nálezů, které měly oba orgány k dispozici a jichž se stěžovatel dovolával.

Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že v projednávané věci se Vrchní soud v Olomouci (ani Krajský soud v Ostravě) nedopustil nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., pokud žalobu zamítl, neboť bylo bezpečně prokázáno, že stěžovatel k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí podmínky plné invalidity již nesplňoval, neboť bylo bezpečně zjištěno, že k uvedenému datu již nebyl plně invalidní podle § 29 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb. (jeho zdravotní stav nevyklučoval výkon soustavného zaměstnání, ani nebylo zjištěno, že by jeho výkonem došlo k vážnému zhoršení stěžovatelova zdravotního stavu), ale byl pouze částečně invalidní podle § 37 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb., neboť pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav byl schopen vykonávat jiné než dosavadní zaměstnání strojvedoucího OKR – doprava, a to zaměstnání s podstatně menšími požadavky na psychické schopnosti a v důsledku toho jeho výdělek podstatně poklesl. K otázce podstatného poklesu výdělku Vrchní soud v Olomouci dostatečně stěžovateli vysvětlil, že jeho námitka, že neměl posledních 12 měsíců před odnětím invalidního důchodu žádný výdělek, je zcela nepatřičná, neboť v jeho případě nebylo užito § 19 odst. 1 vyhlášky č. 149/1988 Sb. (podle něhož se za podstatný pokles výdělku občana považuje, jestliže měsíční průměr jeho hrubých výdělků zjištěných za posledních 12 měsíců je nižší než srovnatelný výdělek zpravidla aspoň o třetinu), ale bylo postupováno podle odst. 4 písm. a) a odst. 5 téhož ustanovení o srovnatelném výdělku. Rozhodné je, že stěžovateli byl přiznán částečný invalidní důchod v době od ledna 1982 do února 1987. Žalovaná tedy postupovala podle správných ustanovení citované vyhlášky, nicméně nebylo důvodu přezkoumávat správnost takto vypočteného srovnatelného výdělku, když bylo uzavřeno, že stěžovatel tuto podmínku splňuje a při dodržování zásady zákazu reformace in peius, by podrobné zjišťování výše srovnatelného výdělku dosahovaných v doporučených zaměstnáních nemohlo stěžovateli v žádném případě přivést zlepšení jeho situace, mohlo by však v případě, že by tento výpočet nebyl správně uveden, přivést jediné jeho zhoršení, s ohledem na skutečnost, že stěžovateli byl přiznán částečný invalidní důchod podle ustanovení § 37 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb. V řízení bylo bezpečně prokázáno, že k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí byl stěžovatel schopen výkonu doporučených zaměstnání bez nebezpečí vážného zhoršení zdravotního stavu a bylo též prokázáno, že u něj nejde o případ, kdy by splňoval podmínku § 29 odst. 2 písm. d) uvedeného zákona, totiž podmínku výkonu soustavného zaměstnání jen za zcela mimořádných podmínek (kdy jde zejména o občany nevidomé, či s velmi těžkými ortopedickými vadami apod., jak jsou uvedeny v příloze č. 2 k vyhlášce č. 149/1988 Sb). Nejde u něho ani o plnou invaliditu ve smyslu § 29 odst. 2 písm. c) téhož zákona, neboť dosavadní zaměstnání, které navrhovatel před přiznáním plného invalidního důchodu vykonával, nebylo takové, že by odůvodňovalo použití citovaného ustanovení,

jestliže byl navrhovatel sice neschopen výkonu dosavadního zaměstnání a schopen výkonu jen jiného soustavného zaměstnání, avšak nejednalo se o zaměstnání zcela nepřiměřené jeho dřívějším schopnostem a společenskému významu zaměstnání dosavadního. V tomto směru je nutno odkázat na rozsudek Vrchního soudu v Olomouci, v němž je odkaz na soudem provedený důkaz Okresním soudem v Šumperku pod sp. zn. 8 C 126/83, v němž byl pro řízení o neplatnosti výpovědi z pracovního poměru podán znalecký posudek znalcem v oboru železniční dopravy, který se zabýval pracovní náplní zaměstnání stěžovatele, tj. zaměstnání strojvedoucího OKR.

Závěrem Nejvyšší správní soud pro úplnost – nad rámec potřebného odůvodnění – poznamenává, že pokud došlo ke zhoršení zdravotního stavu stěžovatele v období po vydání přezkoumávaného rozhodnutí, jak na to poukazuje ve svém lékařském nálezu z roku 1994 psychiatr MUDr. K. K., či znalec psychiatr MUDr. L. H., CSc., v posudku ze dne 27. 5. 2006, který výslovně hovoří o výrazné progresi onemocnění, pak je možno tyto skutečnosti uplatnit nově podanou žádostí o dávku plného invalidního důchodu. Žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení v této souvislosti zváží, zda takovou žádostí není podání stěžovatele ze dne 22. 10. 1996, adresované žalované, z jehož obsahu soud zjistil, že stěžovatel požaduje změnu poskytované dávky důchodového pojištění. Taková žádost by pak byla posouzena již podle nové právní úpravy dané zákonem o důchodovém pojištění č. 155/1995 Sb. K tomu Nejvyšší správní soud dodává, že již v minulosti judikoval, že podle ustanovení § 81 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb. (o organizaci a provádění sociálního zabezpečení), brání zahájení řízení o dávku důchodového pojištění tomu, aby v téže věci probíhalo jiné řízení. Zahájení řízení o plný invalidní důchod brání tomu, aby bylo zahájeno řízení o částečném invalidním důchodu; zahájení řízení o částečném invalidním důchodu brání tomu, aby bylo zahájeno řízení o plném invalidním důchodu. Z uvedeného je patrné, že řízení o dávku plného invalidního důchodu (o jejím odnětí), jež je předmětem tohoto přezkumného řízení soudního skutečně brání tomu, aby o téže dávce, tedy dávce plného invalidního důchodu, probíhalo jiné řízení. Nebrání však tomu, aby toto řízení bylo zahájeno, jako je tomu v případě konkurence řízení o částečném invalidním důchodu a plném invalidním důchodu ve smyslu druhé věty třetího odst. § 81 citovaného zákona. Pokud by bylo postaveno najisto, že v mezidobí (od data odnětí plného invalidního důchodu stěžovateli uplynulo takřka 15 roků) stěžovatel některým ze svých podání (např. ze dne 22. 10. 1996) uplatnil nárok na tutéž dávku písemnou žádostí ve smyslu ustanovení § 81 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., pak uvedený den bude moci být pokládán za den zahájení řízení o dávku plného invalidního důchodu; avšak do doby, než bylo skončeno přezkumné řízení soudní v nyní projednávané věci, nemohlo správní řízení o ní proběhnout.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud uzavírá, že kasační stížnost stěžovatele směřující proti napadenému rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 19. 6. 1997, č. j. 2 Cao 260/96 – 116, jímž byl potvrzen rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 6. 1996, č. j. 18 Ca 131/93 – 57, a jímž bylo rozhodnuto v závislosti na tomtéž o náhradě nákladů řízení, není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Odměna zástupci stěžovatele JUDr. Vítězslavu Novákovi, advokátu, se sídlem v Šumperku, který byl stěžovateli ustanoven soudem, byla stanovena za dva úkony

právní pomoci po 500 Kč (převzetí a příprava zastoupení a doplnění kasační stížnosti - § 9 odst. 2 v souvislosti s § 7 vyhl. č. 177/1996 Sb., v platném znění), k čemuž byl připočten režijní paušál ve výši 2 x 300 Kč ve smyslu ustanovení § 13 odst. 3 téže vyhlášky, celkem tedy 1600 Kč. Uvedená částka bude zástupci stěžovatele vyplacena do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. prosince 2007

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu